

?Recuperem un poema inèdit de Josep Junyent

Un dels pioners del cinema fet a Manresa als anys seixanta, Josep Maria Lloró, vinculat al moviment Art Viu, dona a conèixer un poema que va dedicar-li Josep Junyent, inspirat en la pel·lícula del cineasta, "Corpus Christi" (1967).

Imatge de la processó de Corpus de 1972, a partir d'una fotografia d'Antoni Quintana Torres.

L'any 1967 Josep Maria Lloró tenia 21 anys i formava part del grup artístic d'Art Viu, on compartia inquietuds cinèfiles amb l'Arpa i Jaume Serra Fontelles, que poc després esdevindria un escriptor teatral notable i es professionalitzaria com a realitzador de televisió a TVE a Catalunya. Segons explica el mateix Lloró, «vaig voler fer una pel·lícula que fos crítica amb les processons, tan habituals durant el franquisme». A més a més, en aquella època, les noves generacions ja les consideraven desfasades, pròpies d'un altre temps. És amb aquesta idea que, càmera en mà, Lloró va decidir fer un retrat paròdic de la processó de Corpus, una de les més pomposes. Per fer la filmació, va disposar de tres càmeres de 8 mil·límetres, amb les quals va poder completar els quatre minuts de rodatge de cada rotille. Les tres càmeres eren del mateix model. A més de la màquina pròpia, «vaig poder comptar amb les que em van deixar l'Arpa d'Art Viu i el Rial, que feia de venedor a Ràdio Escalé, i que també em va proporcionar el teleobjectiu».

Com que la intenció principal era evidenciar l'anacronisme d'aquella mena de manifestacions religioses, Lloró va il·lustrar les imatges amb música dels Beatles, «fet que feia grinyolar força la processó». Explica que a l'inici del film, avui desaparegut -si bé Lloró assegura que n'ha d'existir una còpia en alguna banda-, «se sent un brogit de cotxes i de trens, per donar una sensació de rapidesa i dinamisme...». Lloró aclareix que «eren fragments molt curts i seguits, després dels quals, de cop i volta, en un canvi brusc de ritme, sonen les campanes i es veu la processó sortint de la Seu». Al final del curt, de setze minuts de durada, «es veuen les autoritats tornant a la Seu, sota pal·li, amb la custòdia». Aquesta part és filmada des de l'interior de la basílica, a contrallum. Com a banda sonora d'aquests darrers minuts, Lloró va escollir un tema de música àrab, «que vaig enregistrar directament de la ràdio, sense saber què deien o cantaven». Va coincidir amb la

Guerra dels Sis dies, entre Israel i els seus veïns àrabs.

A diferència d'un film documental o una crònica, Lliró va idear i dirigir la pel·lícula a partir d'un petit guió establert. Sobretot pel que fa les músiques, que subratllen molt clarament les intencions del cineasta. *Corpus Christi* es va projectar en nombroses sessions de cineclub de la comarca, a Art Viu i també a la Residència Sacerdotal de la carretera de Vic, on Josep Junyent devia visionar-la. Junyent aleshores tenia 37 anys i en feia sis que el bisbe l'havia destinat a Manresa. Interessat per la cultura, a banda d'exercir com a capellà i desenvolupar la tasca pastoral, ben aviat va entrar en contacte amb la gent d'Art Viu, amb qui mantenia llargues tertúlies sobre llibres, política, pensament... També escrivia versos, una bona part dels quals van ser recollits en el volum *Obra lírica*, publicat per Columna el 1995, dos anys després de la seva mort.

Poema

Un dels poemes que han quedat inèdits fins avui i del qual conserva l'original manuscrit Josep Maria Lliró, és el que avui veu la llum per primera vegada. Escrit per Corpus de 1968, es titula *Corpus encara* i duu la dedicatòria següent: «Elegia policroma a l'amic Josep M. Lliró pel seu film en blanc i negre sobre la processó del Corpus». Com escau en tota elegia, el poeta hi expressa la nostàlgia de les processons de quan era noi, en el seu Vic natal, i en destaca l'ambient de festa i l'esperit de germanor que hi imperava. Hi contraposa la visió en blanc i negre del film de Lliró, en sentit literal i també metafòric, amb l'esclat de vida i de color d'aquelles processons amb domassos als balcons, flors, gegants, orquestres i el batec de les campanes. Conscient, tanmateix, de l'evolució dels temps i dels costums, Junyent conclou el poema reconeixent que, com diria Josep Pla, a la vida tot passa avall. I lluny d'esmenar la plana al seu bon amic Lliró, l'home-capellà n'admet la seva visió *funeralícia*, «amb un dolç record al cor». El mateix que conserven de Junyent tots els qui van tenir el privilegi de tractar-lo.

[despiece]**Corpus encara**

Com d'unes velles massa velles -velles ja quan érem infants-
vèiem els passos vacil·lants, arrecerats sota dovelles
amb ulls d'enyor anticipat,
miro passar l'antic esclat del Corpus.

I era tan bell: ginesta i flors i paperets. I a les parets,
sobre els balcons, damascs de festa. Dels brandons
plorava cera i or tan lleu a l'ombradiu dels carrerons:
lluïa el cel de falciots en giravolts cap al cloquer.
Toquen campanes i també l'orquestra sona.

Llistada en groc i vermelló, ve la basilica. I el toc
dels tintinàbuls va plorant. Dansa rient el gran gegant
i la geganta. Tota una enorme gernació
riu, plora, prega ben compacta. Infants hi ha fent d'escolans;
altres criden a llúpia!

De la corona dels gegants ve l'or de la custòdia
i l'or dels capellans i el groc de la ginesta
i el sol més clar. Oh! Tot és u i és festa.

Bisbe i alcalde tot és u. I els fracs de municipi.
Vestits de seda i grans capells o pobrissalla
tots tiren paperets d'una senalla.
La Fe: és té per òsmosi.
Or de la fe i ja basta.
Fe en els gegants, fe en els balcons, i al blanc i l'or de l'aire.

No hi ha ni un pensament iconoclasta.

Quan trobaràs de nou, ciutat, de festa tan complida?
O quines coses marcaran, com les campanes bategant
el ritme teu, com d'una sola vida? Potser mai més.
És tot un temps, de segles ric, que vol tancar la porta.
Oh processó, que avui camines ja amb la faç de morta!

Potser plorant,
t'enterrarem per pietat.
Amb dolç record al cor, direm l'absolta.
Ve un dia que els parents més estimats
ben enarcats
els tornem a la terra, car de la terra ixqueren.
I aquell dia plorem enmig d'indiferents
que fan la seva via.

CORPUS ENCARA

Elegia polícroma a l'amic Josep Ma Lloró
pel seu film en blanc i negre sobre la pro-
cessó del Corpus.

Com d'unes velles massa velles - velles ja quan érem infants,-
veiem els passos vacil·lants, arrecerats sota dovelles
amb ulls d'enyor anticipat,

miro passar l'antic esclat
del Corpus.

I era tan bell! Ginesta i flors i paperets. I a les parets,
sobre els balcons, damascs de festa. Dels brandons
plorava cera i or tan lleu a l'ombradiu dels carrerons!
Lluïa el cel de falziots en giravolts cap al cloquer.
Toquen campanes i també
l'orquestra sona.

Llistada en groc i vermelló, ve la basílica. I el tee
dels tintinàbuls va plorant. Dança rient el gran gegant
i la geganta. Tota una enorme gernació
riu, plora, prega ben compacta. Infants hi ha fent d'escolans;
altres criden a "llúpia!".

De la corona dels gegants ve l'or de la custòdia
i l'or dels capellans i el groc de la ginesta
i el sol més clar. Oh! Tot és ú, i és festa.

Bisbe i alcalde tot és ú. I els frac del municipi.
Vestits de seda i grans capells o pobrissalla
tots tiren paperets d'una cenalla.

La Fe: és té per òsmosi.

Or de la fe, i ja basta.
Fe en els gegants, fe en els balcons, i al blanc i l'or de l'aire.
No hi ha ni un pensament iconoclasta.

Quan trobaràs de nou, ciutat, de festa tan complida?
O quines coses marcaran, com les campanes bategant

el ritme teu, com d'una sola vida? Potser mai més.
És tot un temps, de segles ric, que vol tancar la porta.
Oh processó, que avui camines ja amb la faç de morta!

Potser plorant,
t'enterrarem per pietat.
Amb dolç record al cor, direm l'absolta.
Ve un dia que els parents més estimats
ben enarcats
els tornem a la terra, càr de la terra ixqueren.
I aquell dia plorem enmig d'indiferents
que fan la seva via.

Corpus de 1968

[/despiece]